

ГРУПА
ВПЛИВУ
ГРОМАДСЬКИЙ
ХОЛДИНГ

КРИМСЬКА
ПРАВОЗАХИСНА
ГРУПА

Crisis
Insight

Прем'єр-міністру України
Корецькому С.Ф.

ЗВЕРНЕННЯ

щодо визначення повноважень центральних органів виконавчої влади в сфері захисту
прав постраждалих внаслідок збройної агресії проти України

Шановний Сергію Федоровичу!

Триваюча збройна агресія проти України призводить до значних негативних наслідків для всієї країни, в тому числі завдає значної шкоди цивільному населенню. Захист та підтримка постраждалих, а також системне подолання наслідків збройної агресії є важливими елементами державної політики України.

З призначенням нового Уряду 16 липня 2026 року актуалізувалися питання, пов'язані із розподілом повноважень між міністерствами. Ми, Коаліція громадських організацій, що опікуються питаннями захисту прав осіб, які постраждали внаслідок збройного конфлікту в Україні, наголошуємо на необхідності звернути увагу на наступне.

Формування політики щодо постраждалих. Після більш ніж 12 років російської агресії та окупації частини території України чисельність тих, хто зазнав різноманітної шкоди, становить мільйони осіб. Наразі держава надає підтримку понад 13 категоріям постраждалих. Водночас в державі досі відсутня цілісна система надання підтримки постраждалим, а в Уряді не визначений суб'єкт, який відповідає за формування державної політики щодо захисту і відновлення прав постраждалих. На практиці це означає, що різні категорії постраждалих отримують різну підтримку, встановлення належності до категорій відбувається в різний спосіб в рамках різних процедур, які реалізуються різними міністерствами (Мінсоцполітики, Мінветеранів, Мінрозвитку, МВС тощо). Така фрагментація не враховує комплексного та кумулятивного характеру шкоди. Як наслідок, окремі заходи підтримки дублюються, інші потреби постраждалих взагалі не отримують

належного реагування, між групами постраждалих виникає конкуренція за доступ до підтримки. При цьому є категорії постраждалих, які взагалі залишаються невидимими для державних програм підтримки (наприклад, потерпілі від катувань). Потреба у формуванні цілісної системи підтримки постраждалих є нагальною. Цього не відбудеться, допоки в Уряді не буде визначено міністерство, яке відповідає за формування цієї політики. Відтак доцільно визначити єдиний центральний орган виконавчої влади, відповідальний за формування державної політики щодо постраждалих. З огляду на наявні повноваження та інституційну спроможність, такі функції можуть бути покладені на Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України, яке вже відповідає за облік шкоди, завданої особистим немайновим правам фізичних осіб унаслідок збройної агресії проти України.

Формування політики перехідного правосуддя. Системне та стале подолання наслідків збройної агресії проти України є однією зі стратегічних цілей України. Запровадження підходів перехідного правосуддя (transitional justice) є визнаною правовою рамкою, яку важливо запровадити в Україні. До 2025 року за формування політики перехідного правосуддя відповідало Міністерство реінтеграції тимчасово окупованих територій України. Після реорганізації і врешті ліквідації міністерства у 2025 році жодна урядова структура не отримала ці повноваження. Втім, в програмі пріоритетних дій Уряду на 2026 рік була запланована розробка концепції перехідного правосуддя (відповідальний орган - Мінрозвитку). З огляду на природу перехідного правосуддя, центральним елементом якого є справедливість, доцільно, щоб за формування політики в цій сфері відповідало Міністерство юстиції України в тісній координації з органом, який відповідатиме за формування політики щодо постраждалих, а також за політику в сфері меморіалізації.

Визначення суб'єкта, який відповідає за евакуацію цивільного населення. Станом на липень 2026 року координація процесів евакуації цивільного населення знаходиться в межах повноважень Мінрозвитку. Втім, засобів, сил та інструментів для належної та ефективної реалізації завдань в Мінрозвитку не було достатньо. Імовірно, в оновленому складі Уряду, де Мінрозвитку розділене на два міністерства, додаткових інструментів для організації евакуації з прифронтових територій, не виникне. При цьому, до 2022 року координацію процесів евакуації здійснювало МВС, оскільки саме засобами ДСНС та Нацполіції здебільшого здійснюється евакуація. Водночас, актуальним залишається питання координації подальшого шляху та підтримки евакуйованих осіб.

Ми звертаємося із проханням визначити в Уряді міністерства, уповноважені на формування політики щодо постраждалого населення, в сфері перехідного правосуддя та евакуації та врахувати ці питання при затвердженні оновлених положень про відповідні міністерства.

20 липня 2026 року

Центр прав людини ZMINA
Громадський холдинг "ГРУПА ВПЛИВУ"
Кримська правозахисна група

ГО "Донбас СОС

БО БФ "Стабілізуєшєн Суппорт Сервісєз"

ГО "Розуміння кризи"

ГО "КРИМСОС"

БФ "Право на захист"

БФ "Схід SOS"